

Adventkerk

Hengelolaan 225

K.L. Sijmons

1953-1955

2544

De opdracht die de Hervormde Gemeente aan de architect K.L. Sijmons meegaf, betrof een kerkgebouw voor ruim 430 gemeenteleden, die naar behoefte kon worden uitgebreid tot een capaciteit voor 670 mensen. Dit laatste kon men bereiken door een gemeentesaal die men eveneens wenste voor het geven van toneelvoorstellingen, het houden van lezingen of het draaien van films, bij de kerkruimte te betrekken. De kerk moest qua architectuur passen bij de nieuwbouw, die voornamelijk uit moderne flatbouw van drie en vier woonlagen zou bestaan.

Sijmons, lid van de vooroorlogse architectenvereniging 'Groep 32', was na de oorlog actief in de aanpassing van de protestantse kerkarchitectuur aan de vernieuwingen in de liturgie. De Adventkerk werd Sijmons' eerste kerk waarin zijn inzichten konden worden verwerkt. Voor zijn ontwerp ontving hij in 1965 de Berlageprijs. Het bouwwerk is in grondvorm rechthoekig. De kerkruimte wordt bekroond door een betonnen schaaldak. De overige ruimten hebben een plat dak. Beton en baksteen zijn harmonieus en constructief toegepast. Beton draagt, baksteen vult. Na het beklimmen van vier treden wordt een verhoogd bordes bereikt, dat leidt naar het verder uit de rooilijn gelegen kerkgebouw. Rechts ziet men de gemeentesaal, links de nevenruimte. Op het bordes staat als een poort de opvallend gestileerde betonnen klok-

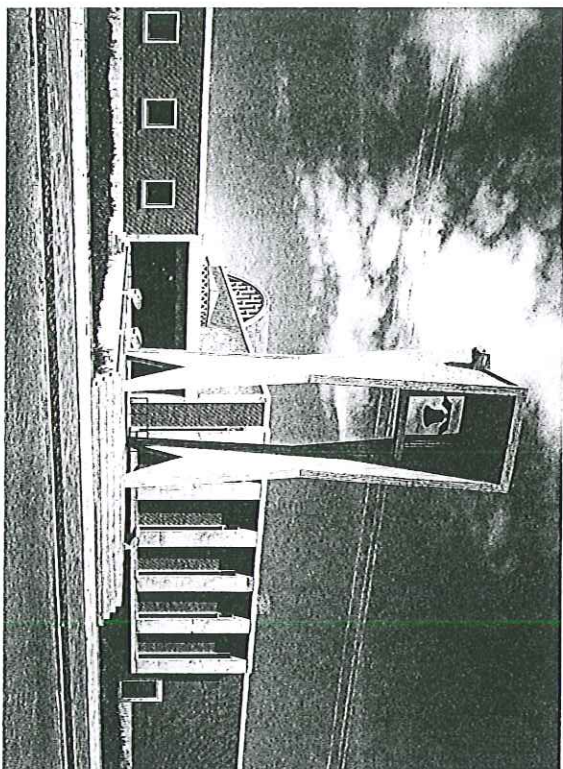
kentoren. Twee spuwters aan het dak van de vrijstaande toren vormen de aanzet voor de klokkenstoel. De sporen van de houten bekisting zijn zichtbaar gelaten.

Een belangrijke vernieuwing is de inrichting van de ruimte. Woord en sacrament worden niet langer in één ruimte gevierd, maar in twee naast elkaar gelegen ruimten, echter zonder dat de visuele samenhang verloren gaat.

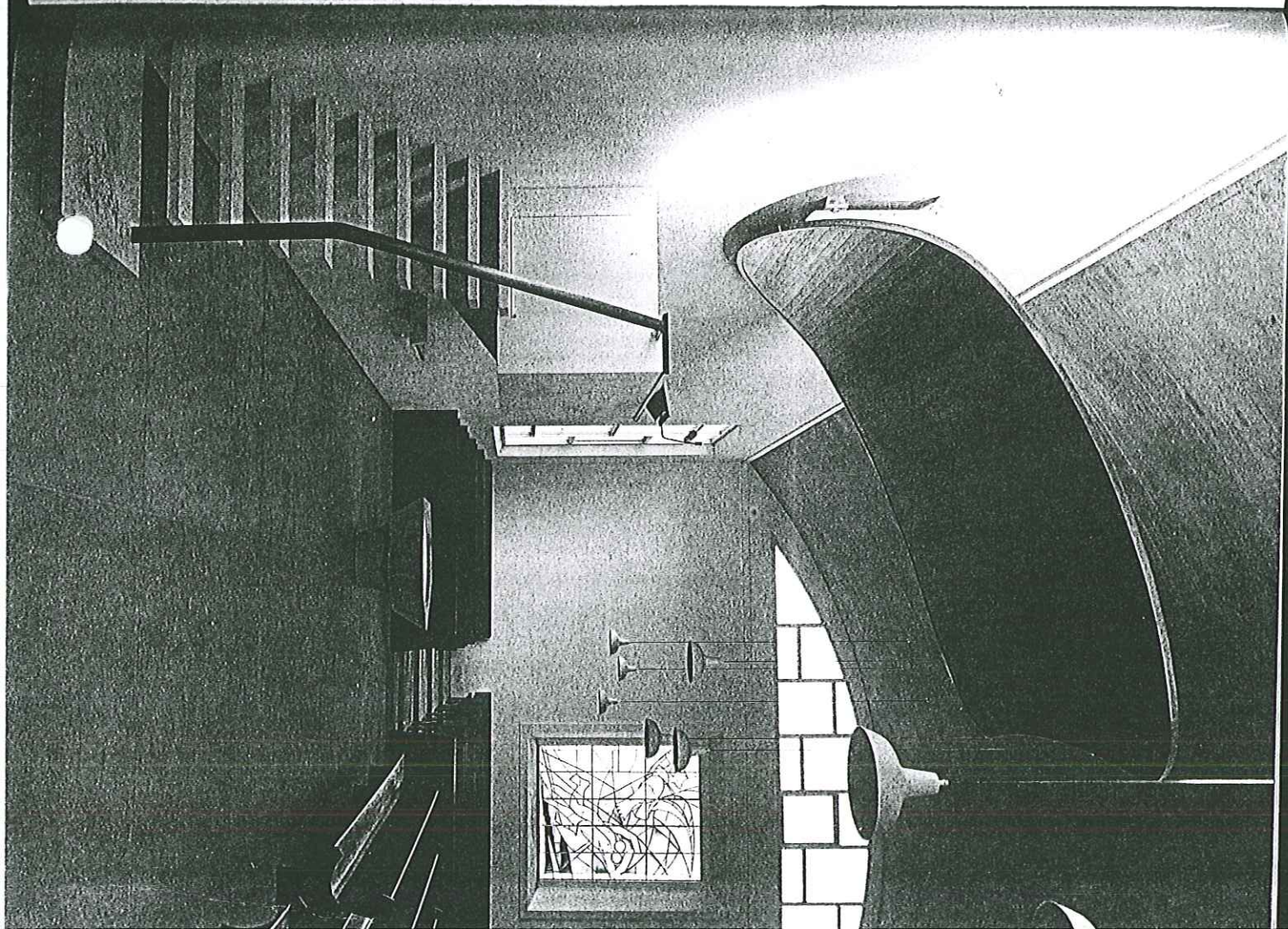
De lage hal met octogonale lichtkap biedt toegang tot alle ruimten. De kerkruimte is de basis van het gebouw. Deze is naar twee zijden geopend: aan de westzijde naar de avondmaalsruimte en aan de zuidzijde naar de gemeentesaal. De kansel bevindt zich tegen de noordwand, de doopvont staat rechts ernaast. De wand is voorzien van een glas-inloodraam met een voorstelling van Friso ten Holt van de verdrijving van Adam en Eva uit het paradijs. Licht wordt ontvangen via twee ramen. De avondmaalsruimte wordt van de kerkruimte gescheiden door een trap van drie treden. In deze ruimte bevinden zich drie tegeltableaus van geëmailleerd aardewerk door Dirk Hubers; uitgebeeld zijn de vier evangelisten, de pelgrimage der gelovigen en de wederkomst van Christus. Een verlaagd plafond benadrukt de verdere scheiding met de kerkruimte die ook via de gemeentesaal kan worden bereikt.

Summary

The modernistically shaped concrete belfry, placed on an elevated way to the church's entrance, serves as an arch. The church is crowned with a concrete barrel vault. The secondary parts of the building can be recognized by the flat roof. On the right is the hall to the parish, which can be added to the church when extra seats are required during services. On the left other secondary spaces are situated, such as a meeting hall, a vestry, and a confirmation room. A novelty was that the Word and Sacraments were no longer celebrated within the same room, but in two harmoniously separated spaces, next to each other, so that the visual relationship was not lost. The Lord's Supper is celebrated in a room which is raised in relation to the church floor and has a lower ceiling.

K.L. Simons, Adventskerk, Den Haag (1955)

Het eerste ontwerp voor de Haagse kerk sloot zowel qua architectuur als in typologie aan bij de in 1951 voltooide dorpskerk van Halle. De omslag in de ontwerpfase is zichtbaar in de tekeningen van het eerste voorontwerp en het uitgevoerde ontwerp. Tussen deze twee ontwerpen ontstonden enkele varianten op het voorontwerp, waarvan de bouwcommissie het laatste reeds had aanvaard. Sijmons ontwikkelde daarna nieuwe uitgangspunten voor de kerk en legde de bouwcommissie een geheel nieuwe opzet voor. Dit ontwerp is gerealiseerd; de toren kreeg na enkele alternatieven haar uiteindelijke vorm.

De toren of klokkestoel markeert het wat hoger gelegen pad vanaf de Hengelblaas naar de ingang. In dit verlengde kerkpad liggen de lage hal en avondmaalsruimte. Terzijde ligt de hoge kerkruimte, twee treden lager in open verbinding met de avondmaalsruimte.

Het met de kerkzaal gelijkvloers ingerichte liturgisch centrum bestaat uit een open ruimte met een hoger tegen de aandachtswand geplaatste preekstoel en daarvoor het doopvont. Een permanente tafel staat in de avondmaalsruimte en wordt bij gebruik in carrévorm uitgebreid. De wanden zijn uitgevoerd in wit pleisterwerk. Het schaal dak van de kerkruimte is van grijs beton. Vloeren zijn van gewassen beton met zichtbare grindkorrels. Daglicht valt door twee grote gevelramen binnen, aangevuld met glaspanelen in de verticale beëindigingen van het schaal dak. Het orgel staat op een balkon tegen de wand boven de avondmaalsruimte.

De gemeentezaal terzijde van de hal staat in open verbinding met de kerkruimte. Bij druk bezochte diensten wordt een zwaar gordijn tussen de kerkruimte en gemeentezaal open geschoven. Door de stoelen een kwart slag te draaien, worden ze op het liturgisch centrum gericht.

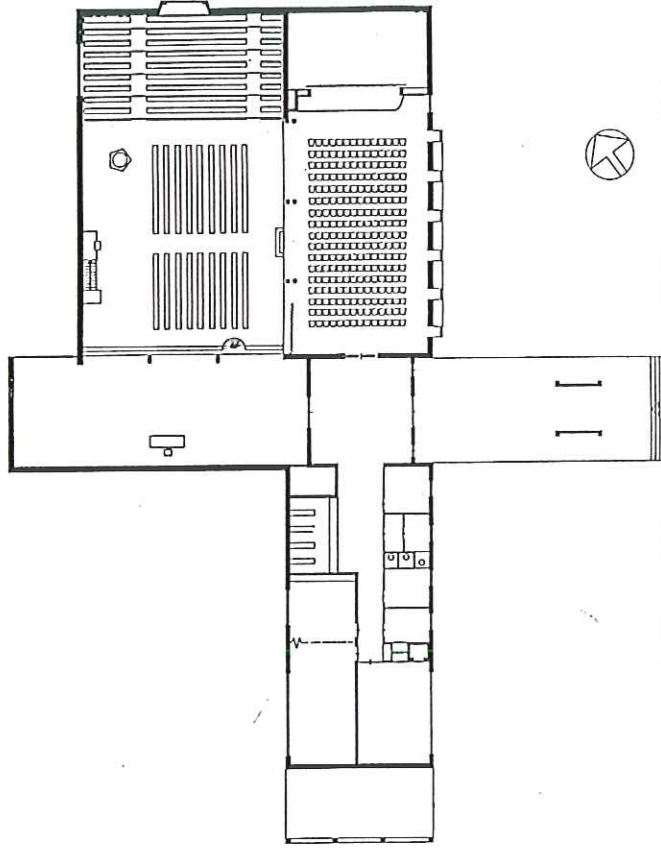
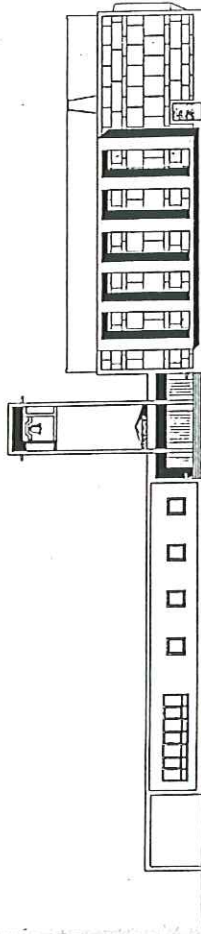
Een gevelopening is bezet met een glas-in-loodraam 'Verdrijving uit het paradijs' van Friso ten Holt. In de avondmaalsruimte zijn drie hoog-reliëfs van de keramist Dick Hubers in de wanden opgenomen. De tableaux hebben op advent gerichte voorstellingen: koning, priester en profeet als drie ambten van Christus; het grootste tableau bevat een groep van vier evangelisten en een kleiner reliëf heeft betrekking op pelgrims.

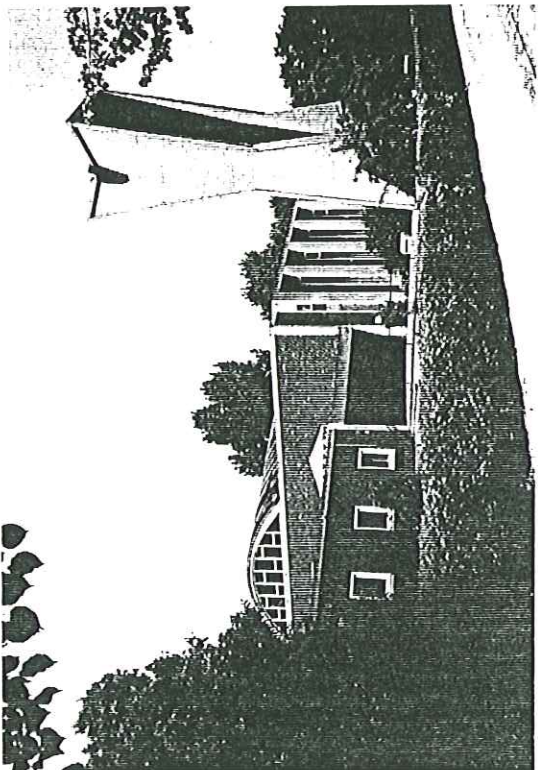
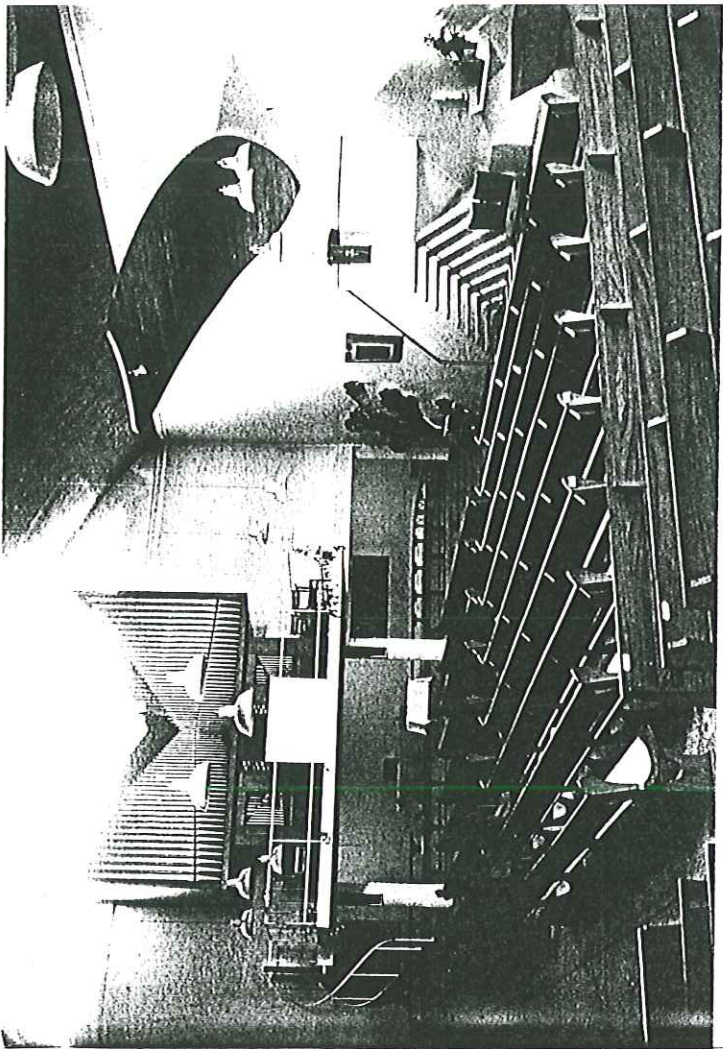
Tegenover de gemeentezaal grenst aan de hal een vleugel met garderobe, koffiekeuken en enkele zaitjes. Een open galerij op de kop van deze vleugel was ontworpen als fietsenstalling en is later, zonder dat de architect werd geraadpleegd, tot extra zaitje verbouwd.

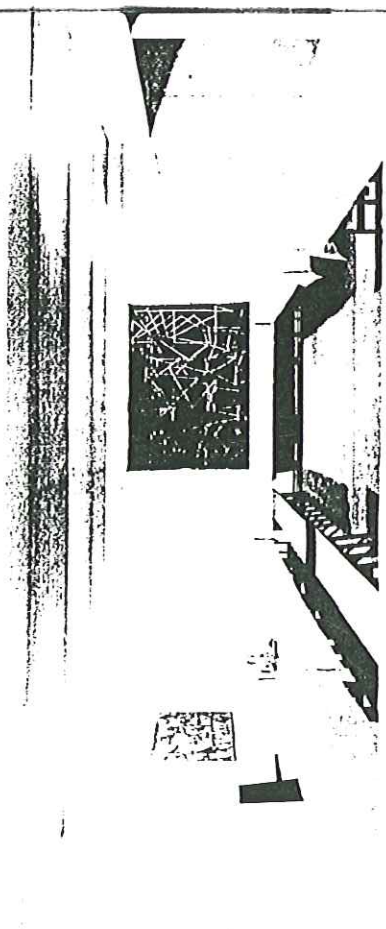
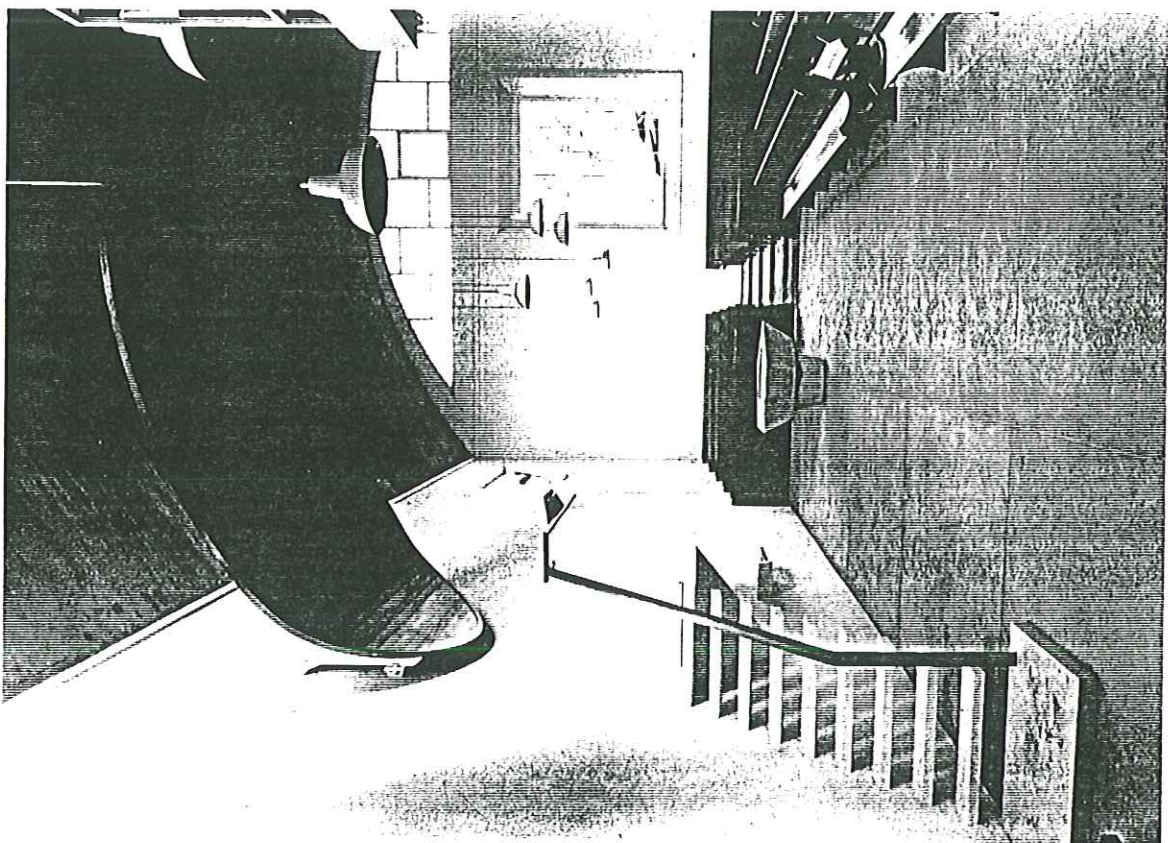
De Haagse Berlageprijs werd in 1965 voor recente kerkbouw uitgereikt. Tien jaar na de bouw kenden bestuur en jury de prijs eenstemmig bij selectie uit meer dan 35 naoorlogse kerken toe aan de Adventkerk van Sijmons. In 1997 werd de Adventkerk door de SoW-wijkgemeente gesloten en prijsgegeven aan willekeur van het marktmechanisme.

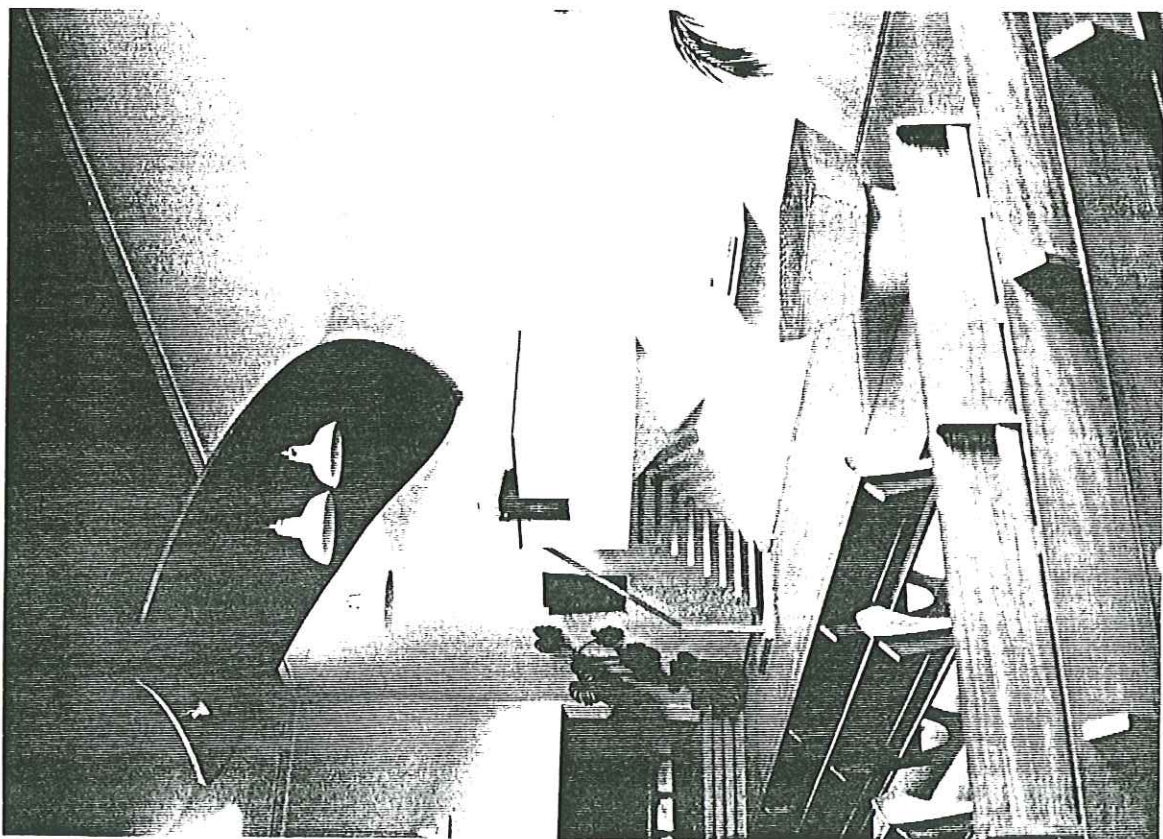
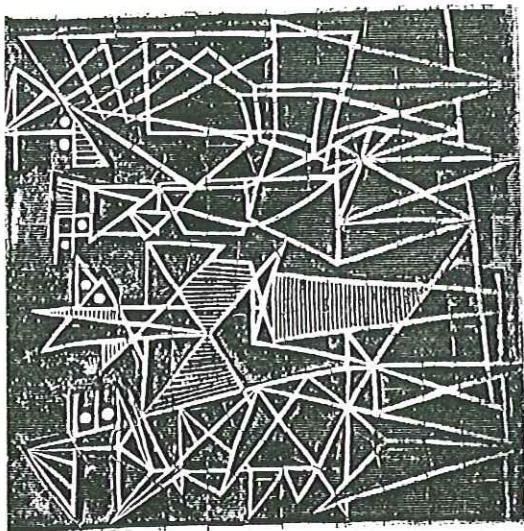
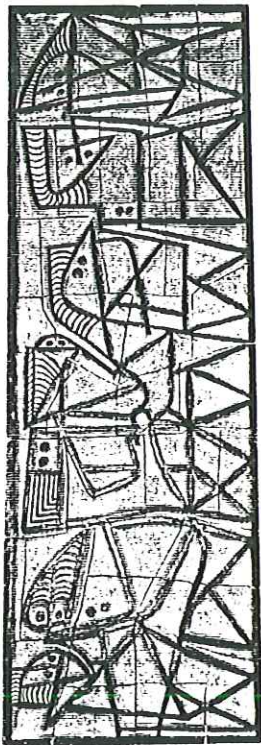
W.D. van Haevel - Haevel 187-1900
architect, 1998

2544

De „Adventkerk” van de Hervormde Gemeente te Loosduinen

Voormalig architectenbureau Zanstra, Giesen en Sijmons Ontwerp en uitvoering: K. L. Sijmons Dzn. arch. B.N.A.

In de snel groeiende stadswijken staat de kerk voor de opgave een nieuw te vormen gemeente op te vangen.

De Adventkerk te 's-Gravenhage is een voorbeeld van de ernst waarmee deze taak wordt vervuld. Deze kerk werd n.l. gebouwd in een tijd, dat die nieuwe gemeente er nog niet was en de koeien graasden op landerijen waar thans de woningbouw-stoomwals over rolt.

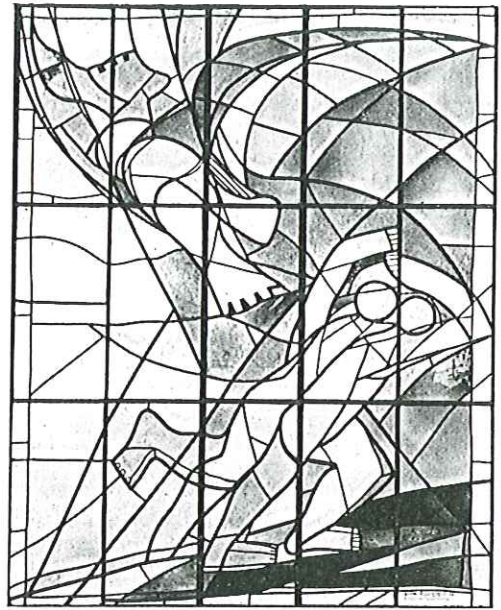
De Hervormde Gemeente van Loosduinen kunnen we de „moederkerk” noemen. Van hier uit ging de leiding, de persoonlijke inzet en de financiële offers om dit bouwwerk te

doen verrijzen. Het programma dat er aan ten grondslag ligt, draagt de signatuur van het pionieren op een vooruit geschoven post.

De opdracht was niet een kerk, enkelvoudig in haar doelstelling, doch een gebouw met meerdere mogelijkheden, waarin de dienst aan de gemeente niet alleen op de zondag, doch over de gehele week zich zou kunnen uitstrekken. Met de beperkte middelen hield dit in, dat een gedeelte van de eigenlijke kerkruimte ook voor andere doeleinden zou moeten worden gebruikt. Deze gedachte werd voor het

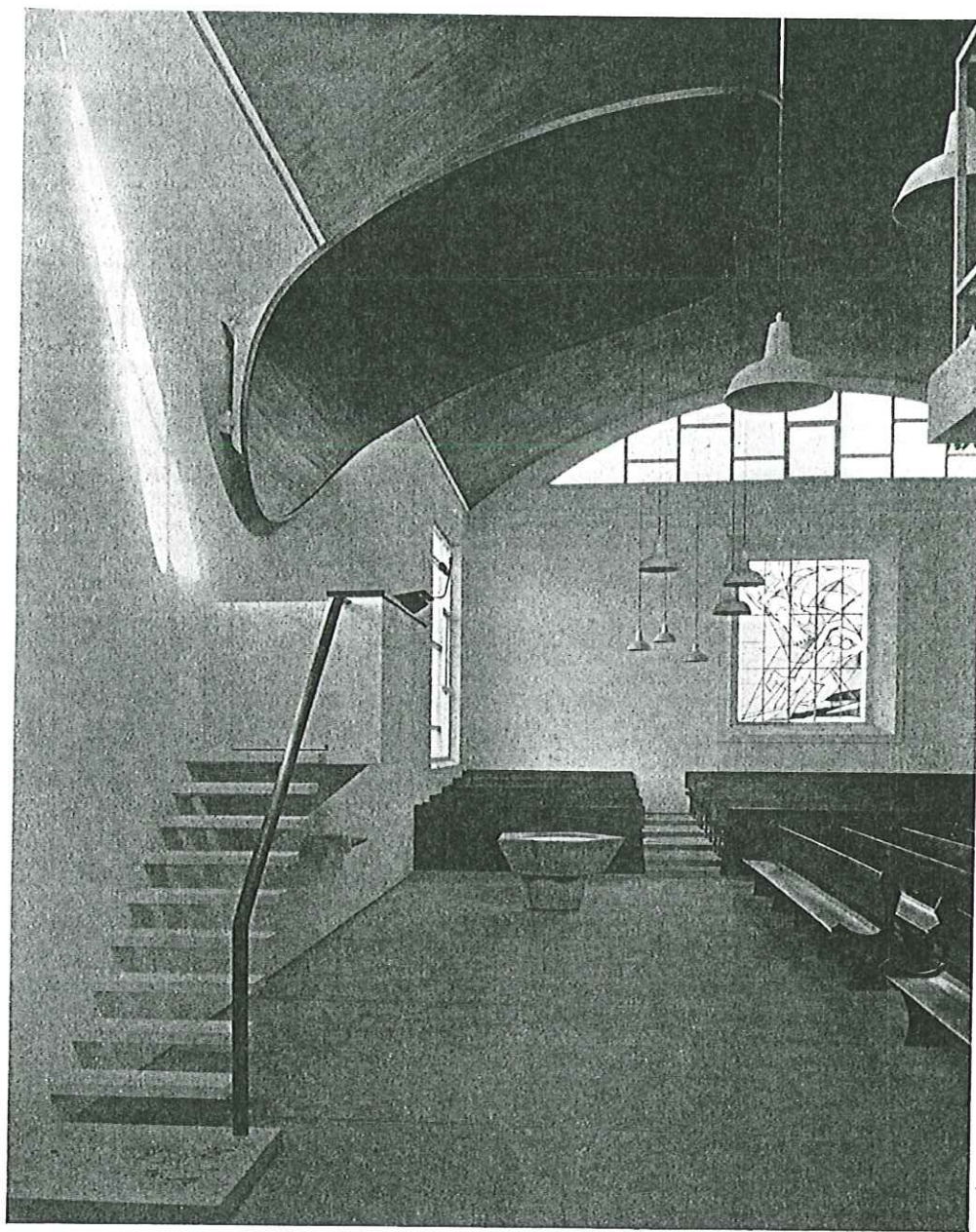
eerst uitgesproken door een commissie waar Prof. van Beusekom het voorzitterschap van bekleedde. Dit betekende echter dat de architect zich het ideaal van de cathedraal uit het hoofd moest zetten. Daar groeide echter ook iets positiefs tegenover n.l. de eis, dat de eigenlijke kerk, wilde zij zich als zodanig in deze opzet handhaven, zo intensief mogelijk kerk moest zijn. In de dwang van die opgave verbleekten de bekende ruimtelijke schema's, en de traditionele vormtaal tot versleten begrippen. Als van zelf uit de opgave voortkomend ontstond een platte grond waarbij de gemeentenzaal een toegevoegde ruimte is tot de kerk, zodat ze te samen het vereiste aantal zitplaatsen kunnen bereiken. Als geestelijk tegenwicht tot dat deel der ruimte stond de nadrukkelijke beklemtoning van het Woord en de Sacramenten.

Bij de kerk werd voor de viering van het avondmaal een eigen ruimte ontworpen, waar dan ongeveer honderd personen tegelijkertijd, rondom tafels gezeten, hieraan kunnen deelnemen. Het avondmaal wordt nu gevierd aan het einde van een dienst, en méér dan vroeger; voorlopig eens per

Interieur naar het Westen

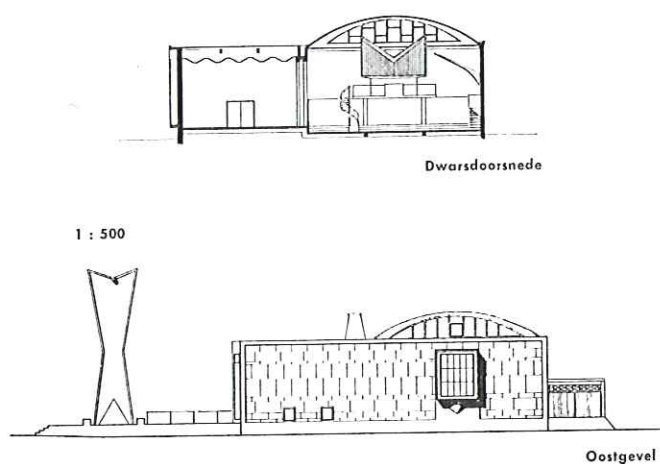
Interieur der Kerk naar het Oosten

maand. Daardoor wordt het aantal communicerende gemeenteleden ook per keer geringer en verkrijgt men meer relatie tot de oorspronkelijke instelling n.l. het vieren der maaltijd in beperkte kring. De gemeenteleden die hier niet aan deelnemen, verlaten het gebouw en de overblijvende gemeente verplaatst zich in haar geheel naar de avondmaalskerk.

Ook voor de beeldende kunst werd de opgave als het ware opnieuw gesteld.

Alle betrokkenen waren het er reeds dadelijk over eens, dat de oud-christelijke symbolen niet meer zouden worden opgedist. Het gegeven zou eenvoudig en direct moeten zijn en niet uit de studeerkamer moeten komen. Zo groeide de gedachte naar zijn uiteindelijke vorm: de beelding der liturgie, in schuldbelijdenis en genadeverkondiging.

De schilder Friso ten Holt ontwierp het raam, dat de verdrijving uit het paradijs weergeeft. De ceramist Hubers maakte de drie tableaux in de avondmaalsruimte, welke ons

Interieur met trap naar orgelbalcon

confronteren met het Evangelie, de komst van Christus en de kerk.

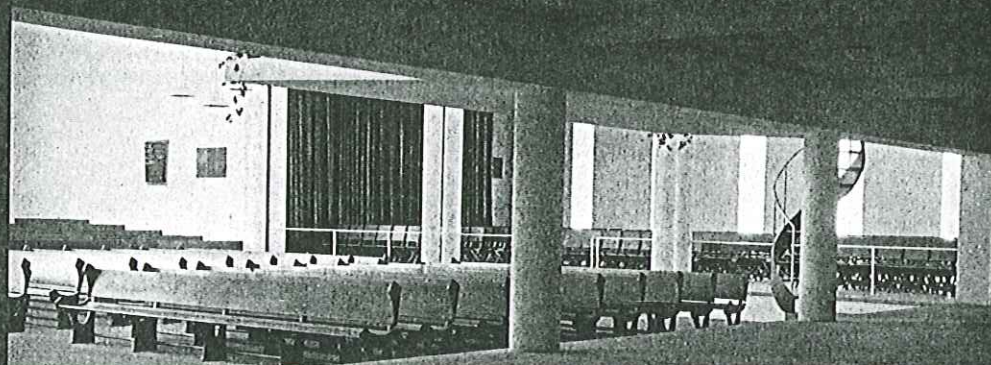
Ten behoeve van het dagelijks gebruik van de gemeentenzaal is deze af te scheiden van de kerkruimte door middel van hoge gordijnen, die de gehele opening afsluiten. Het verwarmings-systeem is berekend op onafhankelijke verwarming van de verschillende ruimten.

De voortreffelijke acoustiek van het gebouw is te danken aan prof. A. D. Fokker. De stoelen in de gemeentenzaal en de zitbanken in de kerk zijn naar een ontwerp van Jan Prent. De aannemer Boele en van Eesteren verzorgde ook het ontwerp en de uitvoering van het schaaldak van de kerk.

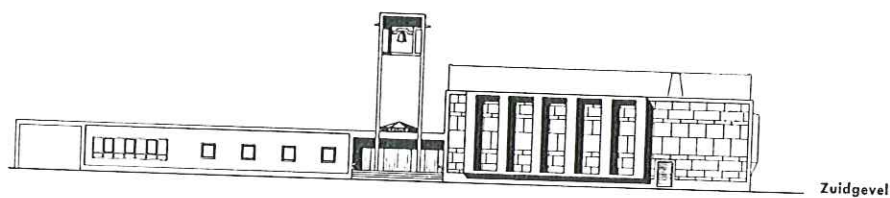
K. L. Sijmons Dzn. arch. B.N.A.

Foto's pag. 141 en 144 zijn van Van Ojen, Den Haag. Overige foto's zijn van Hans Sibbelee te Amsterdam.

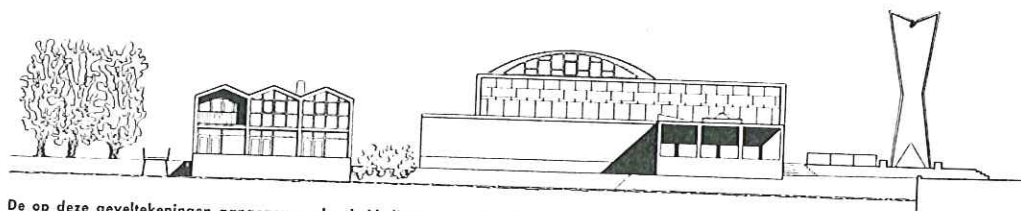
s en
zaal
van
ver-
war-
ken
l en
Jan
ook
de
v.A.
rag.

Doorkijk naar Gemeentenzaal

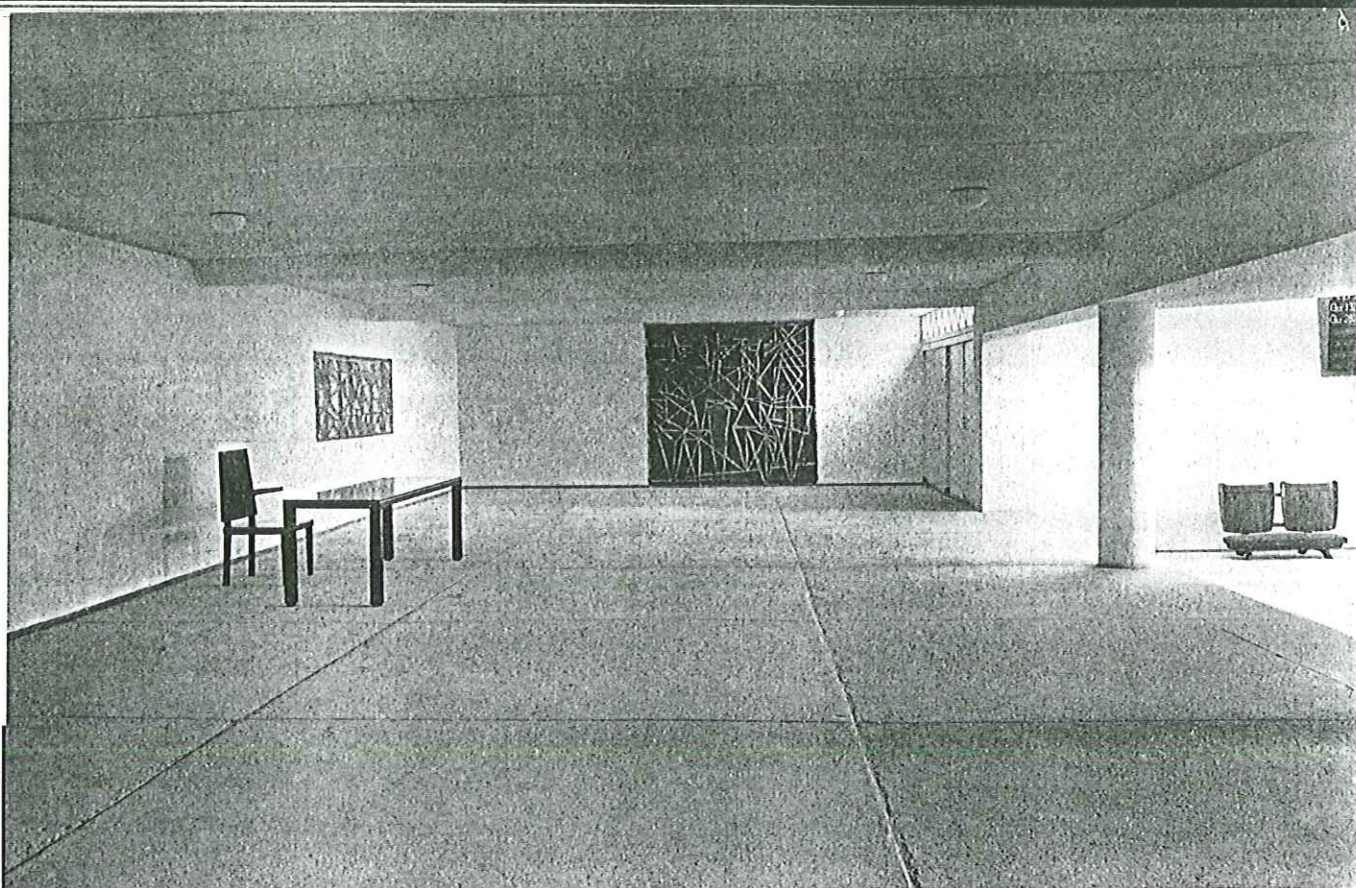

1 : 500

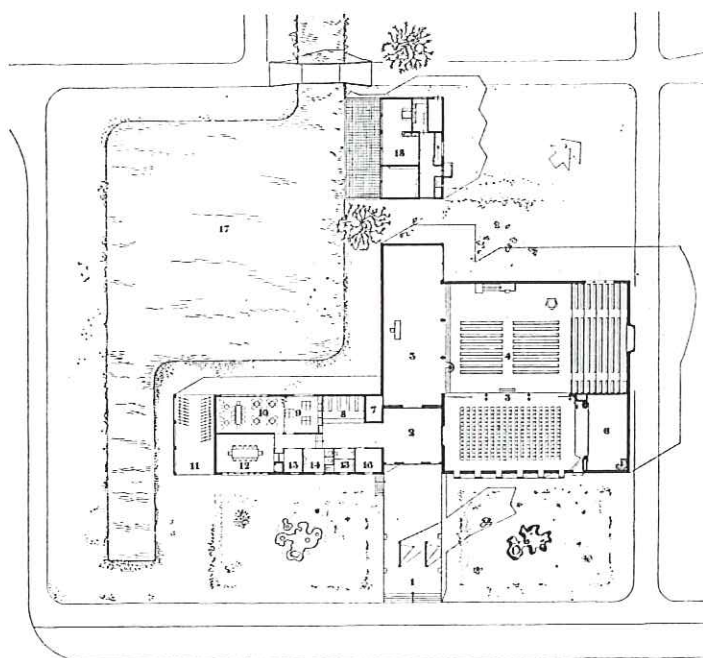

De op deze geveltekeningen aangegeven plaatbekleding moest vervallen wegens de ontoereikendheid der middelen.

Westgevel met
ontworpen pastorie

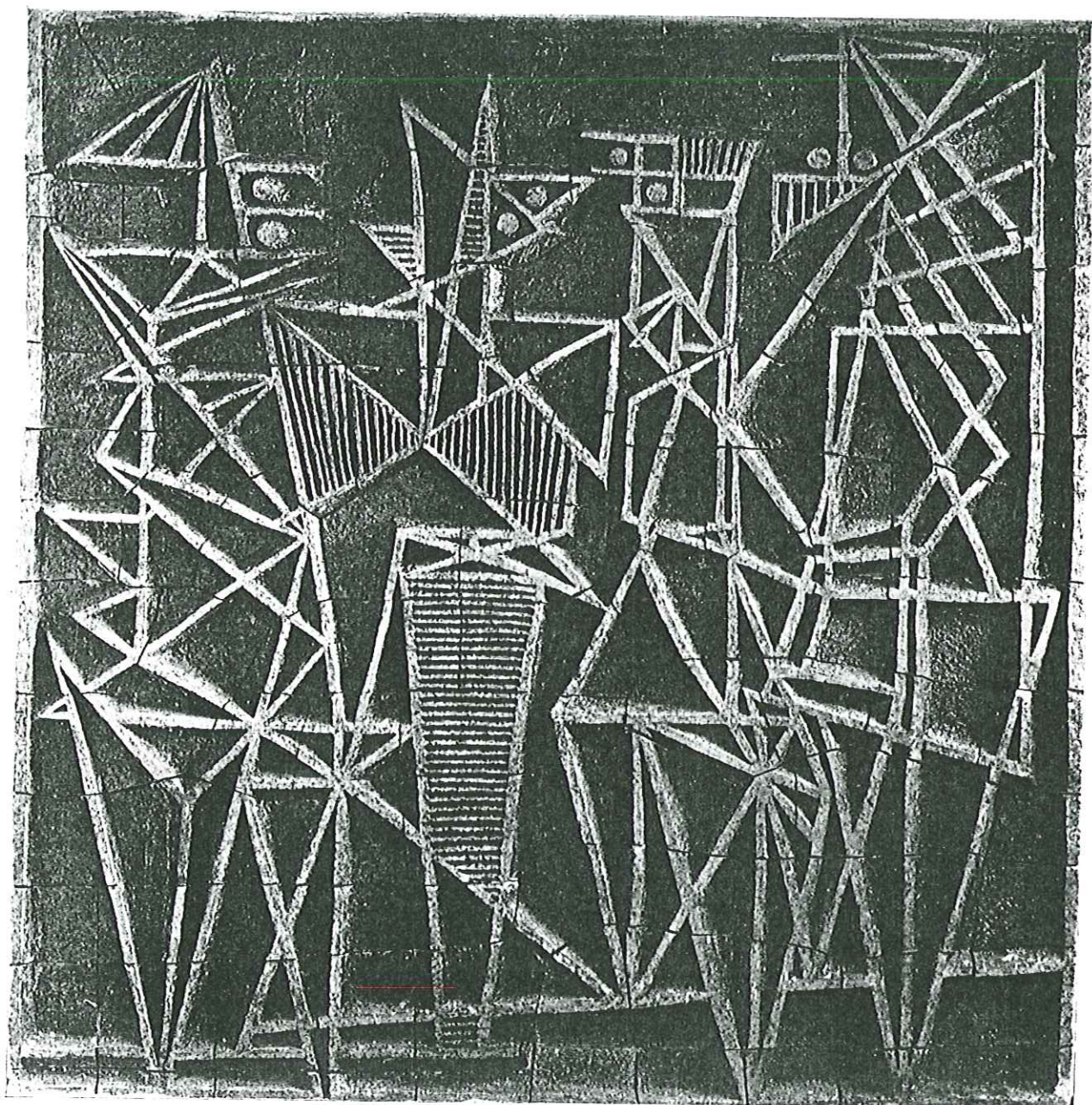
Avondmaalsruimte met de tableaux van Dick Hubers

1. bordes, 2. hall, 3. avondmaalsruimte, 4. kerkruimte, 5. gemeenteruimte, 6. toneel, 7. berging, 8. garderobe, 9. catechisatiekamer, 10. vergaderzaal, 11. rijwielberging, 12. consistoriekamer, 13. predikant, 14. toiletten, 15. toiletten, 16. koffiekeuken, 17. vijver, 18. toekomstige predikantswoning.

Plattegrond en situatie 1 : 500

„De Evangelisten“ van Dick Hubers

5. gemeentenzaal
10. vergaderzaal
11. toiletten, 15. toilet-
woning.